

TELEGRAFUL ROMÂNULUI

Nr. 85. ANULU XIV.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tro provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Insertele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 27 Oct. (8 Nov.) 1866.

Evenimente politice.

Sabiu in 26 Octobree.

Telegramele dela Vien'a ce avemu ocaziune de a le ceti acum de doue zile incóce ne arata ca in regiunile mai inalte este o activitate mare.

Tocm'a primimu foile inseele, care ne aducu sciri despre cele ce se petrecu in Vien'a (pâna la 4 Nov.) Unu art. oficialu in W. Abdp. arata necesitatea de a relná pertratârile cu diet'a unгурésca despre afacerile comune. In proiectulu comisiunei vede unu fundamentu pentru predorit'a intielegere (intre regimu si diet'a unгурésca). Regimulu va fi sinceru fatia cu diet'a in espunerea pareriloru sele, si va cautá cá principiulu depusu in proiectulu comitetulu: de a asigura esistinti'a monarchiei si a intereseloru ei celoru mai vitali, sa se duca in indeplinire si sa ajunga la valóre practica. Autonomi'a partiloru are de scopu intarirea intregulu. Acest'a se va aplicá si acolo unde utilitatea largirei marginiloru de autonomia va aflá espressione legala. Principiulu celu de mare insemnatate si pretiu ce se afla in diplom'a din Octobree despre afacerile comune nu póte fi parasitu in tierile neunguresci. Institutiunile, ce servescu intereseloru celoru mai inalte spirituale si cari conditionéza liber'a desvoltare a comericiului, trebuiescu supuse tratârei comune.

Zkft are o corespundintia scurticea de altmintrea din Pest'a, datata dela 2 Noemvre n. In aceea se dice ca de a k i a n i i respira mai liberu si incepu a spera in D. de Beust. Dupa aceea spune cor. ca (sub rosa) s'a facutu mai multoru dintre cei de frunte ai partidei, descoperiri, cari suntu in stare de a le restatori increderea in sine. „Baga dta dara bine de séma“ dice cor. mai departe, ca centrulu pre lângá tóte demonstrârile ostile, celu putfnu la parere, va intempiná amicabilu pre ministeriulu Beust=Majláth. Pentruca aici in cercuri magiare politice esplica lumea denumirile lui Golukowski si Beust de unele ce stau in strinsa legatura si deduce apoi, ca in legatura cu simptomele din Prag'a manifestate prin tacere elocuenta, tóte lucrurile ducu cátra realisarea principiulu dualisticu.

Din Pest'a se telegraféza dela 6 Nov. ca Deák a sositu acolo si totu asiá mai multi deputati dietali. Conferintiele pregatitorie s'au inceputu. Cercurile politice suntu fórté agitate. In totu momentulu se astépta concessiuni insemnate.

Denumirea dlui de Beust si pasirea dloru de Mensdorff si Eszterhaszi din ministeriu, precum si denumirea dlui Iohn de ministru de resbelu suntu publicate in „W. Ztg.“

Cu privire la diet'a ung. publicâmu mai la vale invitarea deputatiloru. —

Intre scirile mai nóue punemu unu articulu din W. Abdp. care vorbesce despre reform'a armatei, indetoria generala de a militá, introducerea pusciloru celoru nóue s. a.

Din Berlinu aflâmu, ca contele W i m p f f e n in calitate de tramisu au avutu audientia la regele Prussiei, la care au fostu fatia si unu subsecretariu de statu.

Conventiunea de Cartell, se dice in diuareile vieneze, incheiata mai inainte cu principele Cuz'a din partea Austriei, precum se aude, se va renói si cu principele Carolu din Romani'a, si va luá o estensiune mai mare. Principele Carolu ne-au datu sa cunóscemu, ca tendinti'a lui cea adeverata va fi, cá sa tina amicitia buna cu vecinulu austriacu, si suntu causé pentru de a preveni incátu se póte dispositiunei acesteia. Tocmai pe relatiunile acestea sa puna domnulu de Beust unu pretiu mare.

Din Parisu se spune: Principele Czartoryski au primitu dela emigratiunea polona in Parisu mandatulu, cá sa tracteze in causele loru si ale patriei dupa opiniunea (placerea) sea; consentiunea pentru mesur'a, de carea va sa se folosésca, i s'au si datu. Nu au pututu dobandi insa audienti'a la imperatulu, pentru carea s'au straduitu. Generalulu Fleury — lu asecurá de simpathiile nestramutabile ale imperatulu, fu silitu insa cu parerea de reu, a-i declará, ca unei audientia sub jurstârile presente s'aru atribui o insemnatate prea mare; sa resemne dara dela acest'a; ca fara

de aceea elu este plenipotentiatu, a dechiará principelului, ca are sa se retina de ori-ce demonstratiune, chiaru si indirecta in favórea Poloniei.

O scire de totu curiósá aflâmu ca au sositu din Constantinopolé la „A. Z.“ Scirea acest'a e de insemnatu pentru aceea cáci contribue la carâcterisarea jurstâriloru europene din tempulu de fatia. Corespundintele foiei „A. Ztg.“ asigura adeca, ca in cercurile diplomatice din Constantinopole se vorbesce cu tóta seriositatea despre o aliantia între Austri'a si Franci'a in contr'a Russiei „Neues Fr. Blatt“ din care scótemu aceste dice ca ori cum este scirea acest'a de aventurósá corespundintele mentionatulu diuariu sciá sa aduca temeiori plausible pentru intârirea ei. Elu scrie: Russi'a si-a datu tóta silinti'a de a pune in miscare cestiunea orientala si dupa ce nu i-a succesu cu acest'a au vrutu a pune in miscare o cestiune austriaca resariténa (östliche), pentru Galiti'a. Cârtilé s'a schimbatu; la primavéra, sa dicemu la vera — pentruca pâna atunci va fi infanteri'a francésca de nou armata, Prussi'a reorganisata si Austri'a restaurata — vomu ajunge lucruri, cari voru documentá ca traimu in tempulu aliantieloru, si cari lucra cu puteri unite spre reformarea Europei.

Nu voimu, sa afirmâmu, ca Turci'a aru fi liberata noconditiunatu, este numai prea probabilu, ca, dupa ce se va fi incheiatu odata socotél'a cu Russi'a, se va putea regulá cestiunea orientala cu multu mai usioru, fára sa fia in periculu, de a aduce cu sine unu resbelu europénu. Ve facu atenti la cerculariulu ultimulu francesu, toti agentii Orientulu au de a lucrá cu energia intr'acolo, cá sa incungiure, incátu se póte, ori-ce tendintia revolutiunare, de órece acest'a este o demandare imperativa in jurstârile presente. Russi'a se afla deocamdata — déca nu ne insiéla tóte semnele — in pusetiune egale nu numai cu puterile apusene, ci si cu cele resaritene precum se aflá inainte de a incepe resbelulu din Crimea. Principele Gorciacoff este circumspectu. Pre candu agentii Franciei si ai Engliterei nadusiescu, a stinge foculu celu aprinsu de Russi'a, acest'a este neintreruptu activa, a aprinde alte focuri. Agentii russesci umbla prin Bulgari'a, Romani'a, si Bosni'a, de órece insa crestiniile orientali nu se incedu Russiei, nu voru avea subsapaturile acestea — incátu se póte vedea — nici unu resultatu. — Mai incolo anuntia corespundintele acest'a — un'a séu mai multe aventuri totu acolo ese lucrulu: Nu regele Sassoniei, ci imperatulu Maximilianu sa ocupe tronulu Poloniei restituinde!

Petropole, 2 Novembre. Unu manifestu imperatescu demanda completarea armatei si a flotei. Recrutarea in imperiulu intregu (patru din o mie de suflete) se va incepe in 15 Ian. si se va fini in 15 Fauru 1867.

— Se comunica „Rom“ lui urmatórele sciri tramise de a dreptulu din Sir'a, cu dat'a 5 Octobree, asupr'a luptei dintre Creteani si Turci la 3 Octobree.

„Mustafa-Pasia a esitu cu 12 mii de soldati contra Cretianiloru, spre a-i alungá din positiunile loru. Lupt'a a tinutu mai multe óre. Cretiani au perdutu 730 ómeni, 2500 de Turci au cadiutu pe câmpulu batáliei. Mustafa-Pasia a fostu nevoitu sa se retraga, perdiendu si unu convoiu de munitiuni si de provisiuni scortatu de 150 Turci, cari au fostu atacati si batuti de o ceta de insurginti. Batelulu cu vapóre P a v e l i n i o n, grecescu, a transportatu in Cret'a 8 tunuri, 2165 butóie de iérba de pusca, 3000 pusce, 65 baluri de pei, 125,000 de cartucie, 10,000 de oca de plumbu si 450 voluntari esiti din armat'a regulata grecésca spre a luptá pentru liberarea Candiei. Desbarcarea s'a efectuitu cu fericire; numai 500 de butóie de iérba, 100 de pusce si 1000 de oca de plumbu au remasu pe vapóre din cauza ca apropiaraa corabieloru turcesci a silit'o a se departá inainte de a fi debarcatu totu. Urmârta in tempu de 8 óre de turci, ea a reusitu a scapá; in casu contrariu capitanulu si totu echipagiulu erau otariti a arde cu batelulu impreuna, dandu focu si corabieloru turcesci decátu a se predá.

„Se astépta o nóua batalia, in care, dice corespundinti'a ce citâmu, Grecii aveau credintia intr'o nóua victoria, cáci între den-

sii domnesce entuziasmulu și curagiulu ce da idea liberării patriei; de óra ce între Turci fric'a și panica este fôrte mare."

Revista diuaristica.

Cetimu in Romanulu ;

Cu acésta ocașiune sa facemu cunoscutu ca diuariulu „Ordinea“, in Nr. seu de Dumineca conține, in revist'a politica, idei sanetósa și bine facátore din tóte puncturile de privire, din cari punemu, chiaru aci subț ochii cetitoriloru nostri partea cea mai insemnata.

„Dóue cestiuni importanti preocupa cu dreptu cuventu tóte spiritele in momentul de fatia : recunóscerea Domnitoriqui de cátra Inalt'a Pórt'a și puterile garanti, și miscarea electorale din care trebuie sa iésa corpurile legislative, conformu nóuei constitutiuni.

„Recunóscerea Domnitorului este o mare fericire pentru tíera, din dóue puncturi de vedere.

„In afara, ea este afirmarea cea mai puternica a natiunalității române și o proba conchidiátore de ce póte unu poporu care nu cere nimic'a contrariu justitiei și drepturiloru sele.

„Inlauntru, ea este sferșitul erei tentativelor de resturnare și a perturbárilor cari compromiteau periodicu sicuranț'a și viitorulu natiunalității nóstre.

„Scutiti de preocupările politice esterióre, guvernulu și poporulu românú n'au sa cugete de acum inainte decâtu la ameliorările de totu felulu ce starea tíerei reclama imperiosu. Tóte ințetigintiele trebuie sa se consacre acum cestiuniloru interiori și practice, cestiuni vitali dela cari depindu, nu numai buna starea morale și materiale in presinte, dar inca consolidarea natiunalității nóstre și asigurarea viitorului nostru.

„Si in adeveru se intempla cu popórele cá si cu individele. Prim'a condițiune a puterei lóru in afara este o buna organizatiune in intru. Unu poporu minatu de intriga, de ignorantia, de desordine, trebuie sa renuntie de a jucá unu rolú in lume. Din contra, unu poporu bine organizatu inlauntru, nu póte decâtu sa castige in lupta și nici o ambițiune nu este pré mare pentru densulu."

Spre a sustiné cu exemple aceste bune și drepte invetiamente, ne da de exemplu pe Piemonte și pe Prussia, și ne arata cum prin respandirea instructiunii, prin organizarea administratiune, in finantie, in armata, și tóte aceste asiediate negresitu pe temeli'a cea larga și puternica a libertáției, au ajunsu a fi astadi, și un'a și alt'a, între puterile cele mari ale Europei.

Dupa acestu frumosu și din tóte puncturile de privire adeveratu și bunu invetiamentu, diuariulu „Ordinea“, vine, printro deducere logica la viitórele alegeri și între altele díce :

„Pentru cá unu cetatiénu sa fia in stare a face parte din unulu din corpurile legiuitóre, trebuie sa-i ceremu trei lucruri : sa fia onestu, inteliginte și energicu.

„Ceremu mai întâiu sa fia onestu, nu numai de acea onestitate vulgara care consista in a nu furá pung'a vecinului seu, dar de acea onestitate superióra care consista in a fi sclavulu datoriei sele — singur'a sclavia care convine omului de anima. Tóta lumea se plange, și din nenorocire cu dreptu cuventu, ca marea rana a societáției nóstre este uitarea datoriiloru ce positiunea sea impune fia-cáru'i'a. Ne plângemu in sa de dens'a numai candu suferimu. Candu profitámu suntemu mai puțin severi. Nu trebuie sa mai fia astfelu. Improbitatea nu este numai o pata care desonorédia o natiune, este o nenorocire sociale. Nu este societate posibilé déca ea n'are virtutea dreptu fundamentu. Nu se zidesce unu edificiu pe noroiu.

„Sa alegemu dar ómeni onesti. Sa nu incredintiámu destinele nóstre decâtu in mâni curate.

„Cu tóte acestea, se nu confundámu pe adeveratii culpabili cu acei manjiti de calomnia. In díele de lupte politice, se scie cu ce deplorabile inlesnire pasiunile se inferbanta la renumele altui'a. Sa nu fimu dintre acei cari credu ca ori ce arma este buna in fati'a unui inamicu. Mai curendu séu mai tardiu calomni'a revine la acelu care s'a servitu de dens'a, și lu omóra. Inainte dar de a condamnă, sa judecámu, și inainte de a judecá, se esaminámu cu nerabdarea unui sufletu dreptu care privesce cá o nenorocire personala culpabilitatea unui omu nascutu sub acelasi ceru și purtandu numele aceia-si tíeri.

„Dar cu cátu trebuie sa fimu circumspecti a judecá, cu atátu trebuie sa fimu nemilostivi in fati'a cinismului eare se impodobesce cu rusinea sea, și a crimei care se imbraca cu impunțitatea ei.

„Onestitatea este prțma condițiune a increderei nóstre. Ea nu este singura. Onestitatea neinteliginte comite totu atátea gresiele cá și improbitatea abile. Ea este unu instrumentu orbu in mâni dibaci, și adese ori unu ajutoriu mai multu datu releloru pasiuni."

Si mai la vale urmandu desvoltarea acestoru ideie sanetóse díce :

„Cerendu cá deputatii nostrii sa fia inteliginti, noi nu ceremu cá sa fia toti invetiati. Suntu cestiuni speciale pentru cari numai bunulu simțiu este destulu. In multe circumstantie chiaru, preferámu simpl'a speriintia a unui omu practicú in loculu vano-

loru teorie ale unui omu care n'a amblatu decâtu prin cárti. Amvediuulu ómeni nutriti cu doctrine fôrte bune cadiendu in erorile cele mai straine, și ómeni fára studiu, dar dotati cu unu simțiu dreptu, și obicinuiti cu practic'a afaceriloru, producendu rezultate miraculóse."

„Alegatori, momentul este gravu. Ve plangeti și cu tóte acestea depinde de voi cá sa faceti a incetá caus'a plangeriloru vóstre. Déca veti alege pe deputatii vostri in libertatea consciintiei și fára altu scopu decâtu fericirea patriei, viitorulu va repará relele trecutului. Déca, prin indolintia séu prin ori ce altu motivu totu asiá de puținú avuabile, veti lasá destinele vóstre in mâni incapabili séu rele, sa nu ve acusatí decâtu pe insi-ve déca relele vóstre se voru perpetuá."

Cetimulu in revista politica a Organului rusescu, le Nord. dela 19 Octobre :

„Monitoriulu de séra consacra cea mai mare parte a buletínului seu ebdomadariu, afaceriloru Oriintelui. Elu pastréza o reserva prudinte in ce privesce represiunea, asiá de desu anuntiatá, a insurectiunei candiote. Agitarea, díce elu, a perdutu astadi din gravitatea sea in insule și in provinciile elenice vecine cu Cret'a, și Creteanii insii paru mai puținú departati de a respunde la apelulu impaciuitoriu ce Pórt'a le-a adresatu." Asta reserva este fôrte justificata prin scirile sosite din Candi'a eri séra și adl diminiétia. Se confirma ca colonelulu Koroneos și alti patru-dieci de oficiéri au esitu din servitiulu grecescu spre a merge in Candi'a, și ca insurgentii au primitu dóue sute de butóie de iérba din Syra. Pe lângá ucestea, o telegrama din Atene anuntia o nóua victoria a Candiótiloru asupr'a Turciloru.

„Urmandu revist'a afaceriloru din Oriinte Monitoriulu de séra se felicita de arangiarea conflictului turco-románu prin recunóscerea Principelui Carolu de Hohenzollern, și aduce aminte, cu asta ocașiune, ca cabinetulu dela Tuillerie a cerutu inca dela 1855 instalarea unui principe strainu pe tronulu molodo-románu, combinare ce triumfa astadi. N'amu voi a turburá bucuri'a Monitoriului de séra; nu ne putemu totusi oprí de a observa ca ceea ce a determinatu pe mai multe guverne a combate proiectulu ce a triumfatu acum, n'a fostu ideia insasi de a vedé unu principe strainu guvernandu pe Moldo-Románi, ci temereá ca acésta inovatiune sa n'aiba consecintie periculóse pentru integritatea imperiului otomanu. Aceste temeri erau óre chimerice? Condițiunile ce au fostu puse de noulu ospodariu românú la invoirea sea cu Pórt'a, respundu intr'unu modu elocinte ca nu erau; aceste condițiuni conducú suzeranitatea Sultanului la unu punctu asiá de micu încátu aprópe a nu mai puté fi diáritu (minimum á peu prés imperceptibile) și care cere a disparé și densulu. Turburările ce au isbucnitú in acelasi tempu in alte párti ale Turciei arata totudeodata pericululu ce aru fi de a slábi intr'o parte legeturile de vasalitate ce léga pre crestinií din oriente de guvernulu din Constantinopole, atunci candu pretinde a mantiné in tóte celelalte párti statu-quo. Déca bucuri'a Monitoriului de sér'a are sorgintea sea in sperantia ca arangiarea conflictului românú pre bazele ce cunóscemu va produce in oriente o linisce durabile, este fôrte de temutu, dupa cele ce aratarámu, ca acésta bucuria nu va fi prea lunga.

„Impartásimu in sa cu totulú satisfacerea ce inspira foiei pre care o citarámu solutiunea contestáriloru cari s'au radicatú de mai multi ani între Turci'a și Muntenegru. Starea de lucruri creatá in urm'a resbelului din 1862 erá contraria independintiei traditionale a Muntenegrului și intretínea in acestu micu principatu o agitare periculósa. Totu diplomatiei francesé i atribuie Monitoriulu onórea acestei invoiri; dar ceea ce uita fói'a oficiale de a mentiná, este ca, de n'aru fi fostu influinti'a defavorabile Muntenegriniloru, eșercitata in 1862 de diplomati'a francesá la Constantinopole, starea de lucruri ce s'a modificatu acum n'aru fi esistatu nici odata."

Despre diet'a Ungariei.

Diurnalu ofic. „Sürgöny“ (și acum și alte diuarie) aduce scirea, ca Majest. Sea c. reg., apostolica, prin préinalt'a-i determinatiune dela 30 Oct. a. c. s'a induratu pré gratiosu a ordiná redeschiderea dietei Ungariei amanata prin pr. rescriptu reg. dela 24 Iuniu a. c. Ear in partea neofic. a numitului diurnalu, cetimu uramatóri'a provocare, ce presiedintele casei reprezentántiloru a adresatu la 2 Nov. fia cáruí dnu deputatu :

„Dle deputatu! Esc. Sea, cancelariulu Georgiu Mailáth prin epistola-i ofic. dela 1 Nov. a. c. nr. 15,895 ce mi-a adresatu, me incunoscintia, ca—dupa ce in urm'a aretáriloru ofic. [mai recinti epidemi'a ce a grasatu cu atál'a furia in capital'a tíerei și in tinuturi senguraticé ale ei, a scadiutu tare și incetarea-i totala se speréza in scurtu,— Maj. Sea c. r. ap. prin préinalta-i determinatiune dela 30 Oct. a. c. s'a induratu pré gratiosu a ordiná, cá diet'a Ungariei, ce se amanase prin gratiosulu rescr. dela 24 Iuniu a. c. nr. 10,005, sa se conchiame de nou pre 19 Nov. a. c.

Esc. Sea mi face cunoscutu cuprinsulu acestui gratiosu rescriptu reg. cu acea ofic. recercare, ca sa comunicu préinalt'a determinatiune cu membrii casei reprezentántiloru, și sa facu dispușetiunile necesarie, cá diet'a conformu espreséi intentiuni parin-

tesci a Maj. Sele, sa-si póta reapucá lucrările pre diu'a determinata.

In urm'a acestei provocări ofic. te rogu, dle deputatu, cá pentru continuarea desbaterilor dietali, sa te infatísiedi pre 19 Nov. a. c. in liber'a cetate reg. Pest'a loculu legalu alu dietei.

Pest'a la 2 Novembre 1866."

Datorint'a generala de a militá in Austri'a.

(„Presse“)

(Urmare si capetu.)

Insa puterea de aperiare a Germaniei nordice inca cresce in proportiuni cu multu mai insemnate, decâtu a Austriei, de órece crescamentulu poporatiunei este cu multu mai insemnatu in federatiune, cá in statulu imperialu. Unu milionu de locuitori se inmultiescu in Prussi'a intr'unu anu cu 13,900, in Austri'a in sa numai cu vre-o 8000. Numai in Franci'a se inmultiesce poporatiunea intr'o mesura mai mica, cá in Austri'a, si numai in Sassoni'a, ce se tine de federatiunea nordica germana (se inmultiesce) intr'o mesura mai mare, cá in Prussi'a. Astadi este numerulu poporului din Austri'a cu 3 $\frac{1}{2}$ milioane mai mare, cá alu federatiunei nordice germane; in putine decenii ne va intrece Germani'a nordica, pre candu constitutiunea cea uóna de aperiare, carea este de a se introduce la noi, abia-si vafi ajunsu deplin'a sea valóre.

Causele, pentru ce se inmultiesce poporatiunea mai incetu asiá suntu de diferite, incátu nici nu póte omulu cugetá, ca acelea s'aru putea delaturá in secululu acest'a. Mai intáiu numerulu poporului se inmultiesce in tierile catolice mai cu incetulu, cá in cele protestantice. Celibatulu preotiloru si monastirile putinu influentiáza in privinti'a acést'a; mai multe urmári aduce cu sine starea cea misera a tieriloru catolice, carea ingreúza casatori'a. Asemenea influentia are apasarea contributiunei si tempulu celu indelungatu pentru servitiulu militaru.

Soldatulu prussianu pasiesce, in tempu de pace, in etate de 23 celu multu 25 de ani iarasi in viét'a civila, celu austriacu tocmai in anii acei'a se tine la armata, in cari are aplecare mai mare spre casatoria; — fara privire la numerulu celu mare alu capitulantiloru, cari nici nu se mai casatorescu.

Cu cátu este numerulu casatoriloru mai micu, cu atât'a mai tare se inmultiesce numerulu mortiloru — cáci casatori'a este asigurarea cea mai buna a vietiei — iara numerulu nasceriloru scade. In Prussi'a se vinu pe unu milionu de locuitori 34,700 nasceri pe anu, in Austri'a in sa, — pre cátu se póte vedé din isvórele cele debite statistice — numai vre-o 22,000. Numerulu tuturoru nasceriloru in federatiunea nordica germana face cam 900,000, in Austri'a numai 825,500 preste totu.

Disproportiunea acést'a pâna acum s'au mai complanatu in Austri'a prin preponderanti'a cea mica a poporatiunei de genulu femeiescu, fatia cu celu barbatescu.

La câte 1000 nasceri de genulu femeescu se vinu in imperiu cam 1066 nasceri de genulu barbatescu, cu ce-va mai multi cá in alte tieri totu la numerulu acél'a alu nasceriloru de gen. femeescu, nasceri de partea barbatésca. La câte 1000 locuitori de partea barbatésca se vinu numai 1005 de partea femeasca, precandu in alte tieri supranumerulu poporatiunei de genulu femeescu se urca pâna la 20 percente. Austri'a s'a numeratu pâna la resbelulu italianu, intre statele acelea putine, in cari genurile-si tinu ecuilibrulu in privinti'a numerulu. Prin cessiunea Venetiei se va stricá proportiunea, de órece regatulu lombardo-venetianu dintre tóte tierile pamentulu produce dupa proportiune numerulu celu mai mare alu nasceriloru de genulu barbatescu. Dupa acést'a vine Croati'a, Slavoni'a, Voivodin'a si Banatulu.

Din cele díse se vede, ca Austri'a in privinti'a trupelor de aperiare la tempu, abia va putea fi egala cu federatiunea nordica germana; in sa celu multu in cursu de diece ani va remané tare indereptulu puterei militare prussiene. Prin urmare introducerea datorintiei generale, de a militá, este o conditione a vietiei pentru statulu nostru.

Spesele pentru aperiarea patriei au fostu redicate pâna acum'a in Prussi'a 2—3 taleri, in Austri'a (dupa datele lui Czörnig) 2—3 taleri in tempu de pace. O inmultire cátu de neinsemnata a budgetulu militaru nu mai póte suferi Austri'a, fara a-si derimá starea cea abia hunicica, de totu. Pentru aceea trebuie imputinati anii de servitiulu militaru la noi si mai tare, cá in Prussi'a; iara pentru complanarea esercitiulu celui putinu in armat'a permanenta, sa se introduca crescerea militare in scóle, radicandu-se prin acést'a invatiementulu elementariu.

Prin introducerea datorintiei generale de a militá pâna in consecinti'a ultima s'aru delaturá totu odata si temerile, ce suntu legate de Prussi'a spre viitoriu. Scadiendu anii de servitiu in armat'a permanenta aru fi mai usioru de a formá o familie, si prin miciorarea sarcinei finantiale a tieriei s'aru imultí possibilitatea, de a putea sustiné o familia. Partea cea mai sanatósa corporale a poporatiunei, agronomii, aru fi mai crutiati; iara poporatiunea cetatiéna, invatiendu-se atáti'a recruti la ordine si curatienia, aru fi cu multu mai sanatósa. In tempu de resbelu

aru remané agriculturii o parte din puterile ei active, cáci acést'a nu perde nimic'a prin greutatea resbelului, ci inca castiga prin scumpirea mijlóceloru de traiu; iara poporatiunea aceea, ce nu are nici pâne, si carea in resbelulu ultimulu umblá cersindu si inmultia temerea poporului, aru puté face in armata servitiu pentru patrie.

Noi aci amu trecutulu cu vederea folosurile ideale ale datorintiei generale de a militá si amu luatulu in consideratiune numai partea cea materiala.

Tóta diu'a in carea se amana introducerea, aduce o dauna mare pentru statulu nostru. De s'aru face odata aceea, ce peste putinu trebuie sa se faca si se va face. Energi'a, de a duce planuri la indeplinire, ne lipsesce, precandu propuneri bune avemu in abundantia. Cu propuneri bune in sa este pardosita calea pâna la „Königgrätz“.

Drumuri de feru in Transilvani'a.

„S. r. f. S. u. G.“ ne spune ca „Oest. Revue“ publica unu articulu intitulatu: „Unu rociu (retiea) de drumu de feru pentru monarchi'a austriaca.“ Se da cu socotél'a ca autorulu articulu aru fi ministrulu de comerciulu baronulu de Wüllerstorff. Intre celelalte drumuri ale imperiulu se insémna urmatórele care privescu pre Transilvani'a:

1) Dela Oradea-mare la Clusiu si Brasiovu pâna la margine (fruntaria).

5) Dela Aradu la Alb'a Iuli'a, Sabiiu si Turnu rosiiu cu unu ramu in valea Jiiului si altulu pâna la pasulu Buzelui.

3) Dela pasulu Buzelui preste Brasiovu, Alb'a-Iuli'a, Aradu, Esseg, pâna la Trieste si Fiume.

Din prospectulu făcutu din aceste linii nu se póte sci chiaru, deca autorulu articulu de mai susu intielege ca Brasiovalu are a se legá cu Alb'a-Iuli'a numai prin un'a séu prin dóue linii si adeca numai prin lini'a Brasiovu — Sabiiu — Alb'a Iuli'a, séu totudeodata prin lini'a Brasiovu — valea Ternáviloru — Alb'a-Iuli'a. Candu aru fi sa se realizeze liniile in intielesulu din urma atunci tier'a Barsei cu deosebire in sa Brasiovalu si Sacelele aru profitá fórté multu. La tóta intemplantia in sa doritu aru fi realisarea linielor amintite in articulu mentiuatulu, pentruca atunci comerciulu aru inviá si tier'a nóstra preste totu, in specie in sa pârtile meridionale unde si spiritulu de speculatiune e mai mare si unde si productele (crude) de comerciulu, séu se producu, séu se acuiru in mesura mai mare. Legatur'a Turnulu Rosiiu cu pasulu Buzelui de o parte, iera de alta parte cu Sabiiulu si asiá dicendu cu ceealalta Europa aru dá unu sboru mai mare, credemu, spiritulu de speculatiune in Boiti'a, Resnari etc. si dóra aru radicá industri'a cea caduata a Porcesceniloru, carii din urma, pare ca si-au uitatu de premiulu ce l'a capatatu dela o espositiune din Londonu si cari pare ca suntu de credintia cá acum sa se odichnésca pre laurii secerati cu acea ocaziune, iera espositiunile urmatóre, ce se facu in capitalele lumii, sa nu mai scia de esistinti'a lor.

Inca ce-va. Mai curendu séu mai tardu drumurile de feru voru veni. Óre voru veni ele numai pentru cá sa ne scóta materialulu crudu din tier'a cu baní eftini spre a ni-lu aduce prefacutu in manufacturi scumpe — si asiá drumurile de feru pe rendu sa ne scóta si productele si banisiorii cei mai avemu? Noi credemu, ca aceste producte, avendu noi lemne, ape si cu unu cumentu tóte mijlócele, sa se prefaca aici pe locu in manufacturi, si ca va fi cu scopu cá banisiorii ce a mai remasu pe aici pe cole in pungile compatriotiloru nostri sa se prefaca in capitale spre a radicá industri'a. Noi credemu mai departe ca mai bine va fi deca cu materialulu nostru vomu face cá sa se dischida pietie de negociu aici in tier'a, decâtu sa lasámu, ca lan'a etc. sa calatorésca pâna in Austri'a, Moravi'a si Boemi'a spre a ni se întórce de acolo cá fabricate inapoi. Pre lângá aceste amu mai avé si aventagiulu ca cesti de aici aru sei mai bine, cari suntu lipsele si trebuintiele nóstre pre aici, si asiá nu amu fi siliti, cá pre lângá marfa din Boemi'a, Moravi'a s. a. m. d. p. sa cumperámu si porturile si póte si unele din obiceiurile tieriloru din departare.

Atragemu dara atentiunea aceloru pre cari li privescu aceste. Nu pretindemu dela nimenea sa jure in cuvintele nóstre, ci sa mediteze asupr'a lucrulu si sa escugete fia-vare cum are sa intempine viitorulu.

Sabiiu 26 Octomvru. Eri s'a tinutu siedinti'a comitetulu Asociatiunei tranne románe.

Principatele románe unite.

Principele Romaniei a sositu in 21 Octomvru la 2 $\frac{1}{2}$ óre dupa amédi, din caletori'a sea dela Constantinopole, la Bucuresci si fu intempinatu de poporu cu entusiasmu. La Barier'a Sierban voda fu intempinarea cea dintáiu de locut. de Primariu, de garda, de corporatiuni de unu escadronu de cavaleria; la palatu de demnitarii statulu cu care ocaziune Metropolitulu rosti urmatórele:

Mari'a T'a! „Dorintele atátu de ferbinti și atátu de legitime ale poporului român s'au indeplinit. Clerulu multumindu pré puternicului pentru tóte cele ce s'au indeplinit în favórea unui poporu atátu de încercatu, vede în Înaltímea Vóstra pe binecredinciosulu seu alesu, pe capulu seu legitimu și prea iubitú.

„O era de marire, de progresu și de prosperitate s'a deschisú pentru poporulu românú. Fa-o Mari'a T'a, gloriósa și imbelsiugata în binefaceri. Lasa-ne fericirea de a pastrá aducerea aminte a marilor Tale fapte și de a binecuveniá providenți'a, care Te-a pusú în capulu unui poporu atátu de blandu și de credinciosu.

„Domnesee, Mari'a T'a, fericitu și în pace! Fii mare! Clerulu românú Ve binecuvintéza din tóta anim'a sea. Caldurósele și sincerile urári Ve voru întovarasí pe calea cea mare, pe care ceriulu V'a deschis'o!“

Mari'a Sea a respunsu:

„Multumescu clerulu pentru binecuvéntările sele. În cãlători'a mea la Constantinopole amú mersu în biseric'a muma cá sa rogu pe Dumnedieu de a-mi dá puterea cá sa continuu missiunea ce providenți'a mi-a impusu.“

— În Monit. se publica urmátorea depesia din Constantinopole:

Astadi, la 27 ale curentei, dimineti'a, presedintele consiliulu, Kiprisli Mehemed-Pasia și Kyamil-Pasia au venitú sa visitadie pe Mari'a Sea, internunciulu Austriei în uniforma de Feld-Maresialu urmatu de toti secretarii internunciaturei, ministri Belgiei și si Olandei cu secretarii legatiunei lorú, Pratriarchulu ecumenicu cu archieppulu de Cysicu și Eppulu de Nicea, ambasadorele Angliei insarcinatii cu trebile Francei și Italiei, ministrulu Greciei insotitu de secretarii lorú au facutu asemenea visita principelui. Antáiulu secretariu alu legatiunei Rusiei, consilierulu legatiunei Persiei, dragomanulu legatiunei Svediei au venitú înca de dimineti'a sa fericitadie pe Mari'a Sea. Principele au facutu o preumblare în orasiu și pe urma a intr'unitu la prandiu pe reprezentantii celorl dóné curti rude, ai Portugaliei și Prussiei.

La 28 ale curentei Mari'a Sea s'a dusu sa faca visita privata altetiei sele Aali-Pasia la care a petrecutu dimineti'a. Ministrulu Americiei, insotitu de antáiulu seu dragomanu, a venitú sa complimenteze pe principele. Doi delegati ai Patriarchulu Ierusalimulu au venitú asemenea din partea Patriarchulu. Principele a estú incognito și a visitatu bazarulu și diferitele curiositáti ale orasiului. În acestu momentu, tóte guvernele au complimentatu pe rendu pe Mari'a Sea. Spani'a singura s'a abtinutu.

Varietáti.

** (Coler'a în Sabiiu.) Se întielege, ca ómenii impluti de grigia din scirile cele atátu de dese din tóte pártile, la cea dintáiú scire despre aretarea acestei epidemii și aici în locu, s'au aretatu fórté susceptibili. În preocupatiunea lorú, ómenii au atribuitu epidemiei ori ce bolnavire și chiaru și casuri de mórte. Adóu'a séu a trei'a dí inasa au esítu la lumina, ca nu coler'a, ci alte neputintie séu bóle au fostu caus'a unorú victime triste. — Cu tóte aceste s'au aretatu și cáte unu casu singuratecu de colera.

** (Usurare în comunicatiunea comeriei a la.) Dela 1 Novembre n. 1866 scade adausulu vamalu (Zoll zuschlag) pusú în loculu tacselorú de contumatia (la 1849, 2 Fauru) pe marfele ce intra pre la fruntariile Bucovinei, Transilvaniei, Banatulu, Slavoniei, Croatiei ba și ale Carlstadtulu.

** (Románi, soldatic. r. austr., cá prisionieri la Prussiani în Lipsi'a.) Precum audimú soldatii ces. reg. austriaci de nattanlitate romána, ce se aflara în vér'a trecuta cá prisionieri în Lipsi'a, avura norocirea de a fi fórté parintesce și amicabilu primiti și tratati de cátra P. Archimandritu Valerianu, dela capel'a romána de acolo. Cuvios'i'a sea, ni se spune, ca îi invitá dupa seraitiulu ddiescu la sine la cáte unu dejunu, pre lângá aceea le implinea, candu erá de lipsa și trebuintiele spirituale.

** (Miscári confesiunle în Bbemi'a.) În biseric'a evangelicá a St. Clementu au trecutú deunedile unu numeru de romano-catolici la biseric'a evangelicá. — „Nar. L.“ publica o adresa de recunoscintia din Carolinenthal providenți'a cu mai multe sute de subscriptii pentru pusetiunea lorú, ce au luatú incontr'a colonisárei iesuitilorú în Prag'a. Intre acestea se afla și subscrierea mai multorú municipalitáti de amendóne natiunalitáti.

** Privitoriu la alegerile din Romani'a cetimu în „Ref.“: Convinsu ca fia-care judetiu i-si cunósce ómenii sei pentru ai alege deputati pentru camerele viitóre, noi ne marginimú a recomandá numai pe candidatii colegiulu alu 3-lea. Acesti'a suntú: Ioann Eliade Radulescu, Papiu Ilarianu, Cesaru Boliacu, Mahael Cogalniceanu, Dimitrie Bolintinianu, Vasilie Paap'a.

** „Unu invatietoriu comunale, în Romani'a munteána, i se dá 50 lei pe luna! ádeca mai putínu cá unu argatu! Pe lângá acést'a argatulu capata locuintia, mancare, și i-si primesce simbria regulatu pe fia-care luna; pe candu invatietoriulu nu i se dá nici macaru unu surcelu sa-si atítie foculu; și pe candu elu nu-si primesce salariulu decátu dupa unu anu de díle!“ — díce „Reform'a.“

Redactoru respundietoriu Nicolau Cristea.

Nr. 39—1 Publicare de Concursu.

Devenindu în vacantia unu stipendiu de 80 fl. v. a. destinatu pentru unu tineru ascultátori de drepturi în patria: Comitétulu Asoc. tranne románe, amesuratu decisiunei aduse în siedinti'a din 6 Novembre c. n. a. c. publica prin acést'a Concursu, cu terminulu pâna la finea lui Novembre dupa cal. nou a. c.

Competitórii la acestu stipendiu voru avé pâna la desíptulu terminu a-si tramite la Comitétulu Asoc. tranne, concursele sale providute: a) cu atestatu de botezu; b) cu testimoniulu scol. despre progresulu în studia cum și despre purtarea morala, în urma c) cu testimoniú demnu de credintia despre lipsirea mijlócelorú materiale spre a puté continuá invetiaturele. *)

Din siedinti'a Comitétulu Asoc. tranne románe, tinuta la Sabiiu în 6 Novembre c. n. 1866,

*) Celelalte díuarie románe, înca suntú rugate a reproduce în colónele sele acestu Concursu.

Nr. 39—1 Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoru la scól'a comunala gr. or. din Pareu în Distr. Fagaratíal, se deschide concursu pâna la 8 Novembre a. c. st. v.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anualu de 100 fl. v. a. cuartiru liberu cu 2 despartieminte în edificiulu scólei, și lemne cáte voru fi de lipsa pentru încalditu.

Concurentii pâna la terminulu pusú, voru avea a-si asterne cererile sale scrise de mân'a toru proprie providute cu documentele recerute timbrate ca au absolvatu cursulu pedagogicu séu clericalu, avendu cunoscintia tipiculu— și alu cantárilorú bisericesci— la subscrisulu Scaunu protopopescu.

Fagarasiu 20 Octobre 1866.

Scaunulu Protopopescu gr. or. I alu Fagarasiulu.

Petru Popescu,

Protop. și Inspect. Distr. de scóle.

Nr. 37—2 Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invatietoriu la scól'a comunala gr. or. din Rotbavu în districtulu Brasiovulu, se deschide concursu pâna la 25 Octobre a. c. st. v.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anualu de 70 fl. v. a. și anume 40 de fl. din cas'a alodiala, și 30 fl. dela poporu, și cuartiru liberu.

Concurentii pâna la terminulu pusú sa se adreseadie la subscrisulu cu documentele necesarie, documentandu și aceea, ca sciú cantárilorú și tipiculu bisericescu.

Brasiovu în 12 Octobre 1866.

Ioann Petricu

Protopopu alu II. alu Brasiovulu

Nr. 38—1 Concursu.

Statiunea de notariu în Comunele Racoviti'a, Siebesiu de susu, și Siebesiu de josu, Scaunulu Sabiiulu, au devenitu vacanta. — Cu acést'a este impreunatu unu salariu anualu de 300 fl. v. a. cuartiru liberu și 8 orgii de lemne. —

Competentii voru avea a asterne rogárilorú lorú bine instruate celu multu pâna în 18 Novembre 1866 la oficiulu subsemnatu.

Sa observéza ca la acést'a statiune acei'a se voru preferá, carii avendu cunoscintia afacerilorú notariale, voru cunósce limb'a germana și romána în vorbire și scriere.

Sabiiu 31 Octomvru 1866.

Inspectoratulu Cerculu Talmaciu.

Preturiile de piatia din Sabiiu, Vineri în 25 Oct. (6 Nov.) 1866.

	fl.	xr.
Gráulu de frunte, galét'a nemtiésca (Metzen)*	4	13
„ „ mijlocu „	3	87
„ „ códa „	3	60
Secara de frunte galét'a nemtiésca (Metzen) *	2	80
„ de mijlocu „	2	73
„ de códa „	2	67
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen) *	1	60
„ „ mijlocu „	1	47
„ „ códa „	1	33
Cucuru zulu galét'a nemt. (Metzen) *	2	80

*) 3 galete nemtiesci suntú 2 galete ardelenesci.

Burs'a de Vienn'a.

Din 25 Octobre (6 Novem.) 1866.

Metalicele 5%	59 35	Actiile de creditu	150 60
Imprumatulu nat. 5%	66 35	Argentulu	127 50
Actiile de banca	714	Galbinulu	6 11 5/10

Editur'a și tipariulu tipografiei archidiecesane.